

Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030

PROO

Priorytet 1a.

Wsparcie działań misyjnych i rozwoju
instytucjonalnego

Edycja 2020

WYTYCZNE DLA EKSPERTÓW PROO 1a

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Wytyczne dla ekspertów

Spis treści

I. PROO – PODSTAWOWE INFORMACJE	3
II. ROLA EKSPERTÓW W PROO	6
III. WARSZTAT PRACY EKSPERTA	8
IV. ZASADY OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW	10
V. KRYTERIA OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW WSTĘPNYCH.....	14
VI. KRYTERIA OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW PEŁNYCH	20

I. PROO – PODSTAWOWE INFORMACJE

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO) to rządowy Program dotacyjny dla organizacji sektora pozarządowego, w ramach którego beneficjenci otrzymują środki na wsparcie rozwoju ich organizacji co umożliwi im lepszą realizację działalności statutowej.

Ramy prawne PROO

- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030 PROO został przyjęty uchwałą nr 104/2018 Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2018 roku.
- Art. 23 Ustawy o NIW – NIW–CRSO zarządza programami wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, które w drodze uchwały przyjmuje Rada Ministrów.
- Art. 30 ust. 4 Ustawy o NIW określa kryteria oceny merytorycznej wniosków.
- Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 165, z późn. zm.) - art. 88a tworzy Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, którego dysponentem jest Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego i którego przychodem jest 4% wpływów z dopłat z gier objętych monopolem państwa. Środki te stanowią źródło finansowania realizacji Programu.
- Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 8. listopada 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. poz. 2149).

Cel główny PROO

Głównym celem Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich jest wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie udziału tych organizacji w życiu publicznym i upowszechnianiu demokratycznych norm obywatelskości.

Cele szczegółowe Programu to:

1. Wzrost zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w życie publiczne;
2. Wzmocnienie organizacji obywatelskich w wymiarze strategicznym;

3. Poprawa stabilności finansowej organizacji obywatelskich.

Priorytet 1a

Przedmiotem Konkursu jest udzielenie dotacji na zadania polegające na realizacji przez organizacje obywatelskie działań misyjnych w powiązaniu z ich rozwojem instytucjonalnym, zwiększeniu ich udziału w życiu publicznym i budowaniu demokracji, a także poprawie stabilności finansowej ww. organizacji.

Dotacje udzielane w ramach Priorytetu 1a są przeznaczone wyłącznie na:

1. Wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego.
2. Wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych, w tym: budowanie stabilnych podstaw ich dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją.
3. Wspieranie rozwoju porozumień organizacji, platform współpracy, reprezentacji środowisk organizacji sektora pozarządowego

Dotacja może zostać przyznana na realizację działań misyjnych oraz wzmocnienie instytucjonalne Beneficjenta (pkt 1 i 2, zakres działań może obejmować również pkt 3).

Są to podstawowe założenia Programu, które musi spełnić każdy wniosek konkursowy. Oznacza to, że we wniosku muszą znaleźć się elementy wskazujące, że realizacja zadania będzie skutkowała zarówno rozwojem samej organizacji oraz w wyniku odpowiednio przygotowanego planu rozwoju, działania misyjne organizacji będą realizowane lepiej, bardziej efektywnie czy na szerszą skalę.

Niespełnienie tego wymagania powinno skutkować odrzuceniem wniosku wstępnego na etapie oceny merytorycznej – punktację należy obniżyć pierwszym kryterium oceny (dot. adekwatności wniosku w odniesieniu do celów Programu).

GRUPY PARTNERSKIE

Grupa partnerska może być tworzona przez Wnioskodawcę (lidera grupy partnerskiej) oraz inne podmioty uprawnione do udziału w konkursie lub podmioty nieuprawnione do udziału w Konkursie (partnerzy) w celu współpracy przy realizacji działań przedstawionych we wniosku. **Niedozwolone są przepływy finansowe do partnerów, którymi są podmioty nieuprawnione do udziału w konkursie.**

Organizacja, która złożyła wniosek jako lider grupy partnerskiej może być również członkiem nie więcej niż dwóch grup partnerskich

Samo utworzenie grupy partnerskiej nie powinno być dodatkowo punktowane. W przypadku grupy partnerskiej należy ocenić łączny potencjał wnioskodawcy i partnerów do realizacji zaplanowanych we wniosku działań.

PROO

II. ROLA EKSPERTÓW W PROO

W ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich eksperci dokonujący oceny merytorycznej wniosków pełnią jedną z kluczowych ról dla prawidłowej realizacji Programu i osiągnięcia jego celów. Środki przeznaczone do rozdysponowania wśród beneficjentów są ograniczone w stosunku do zainteresowania Programem, konieczne jest dokonanie selekcji wniosków w oparciu o zawarte w dokumentach konkursowych kryteria i wytyczne. Eksperti przyczyniają się do osiągnięcia celów Programu dzięki stworzeniu możliwości do rozwoju i realizacji działań poprzez przyznanie dotacji najlepiej ocenionym wnioskowi, przy jednoczesnym odmówieniu finansowania innym.

Zadaniem ekspertów jest:

1. Odrzucenie wniosków niewpisujących się w Program, przygotowanych w sposób niegwarantujący osiągnięcia jego celów;
2. Wskazanie wniosków, które w najwyższym stopniu wpisują się w Program oraz tych, których wnioskodawcy gwarantują prawidłową realizację założonych zadań.

Dodatkowo:

3. Edukowanie wnioskujących organizacji, poprzez odpowiednio opracowane i zredagowane uzasadnienia, dotyczące jakości złożonych wniosków. Zadaniem eksperta będzie zatem wskazanie organizacji popełnionych błędów, co pozwoli na złożenie poprawionego wniosku w kolejnych konkursach.

Celem Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich jest m.in. wzrost zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w życie publiczne. Wszystkie organizacje powinny mieć równą szansę otrzymania dotacji – **ocena powinna zatem opierać się wyłącznie na podstawie złożonego wniosku.** Oczywiście jest, że duże, doświadczone organizacje o wysokim budżecie posiadają większe szanse na przygotowanie wniosku o wyższej jakości. Dlatego też mało specjalistyczny język, czy nawet błędy językowe we wniosku, nie powinny wpływać na jego ocenę merytoryczną.

KONFLIKT INTERESÓW

Ekspert nie może dokonywać oceny w sytuacji, w której występuje lub może wystąpić konflikt interesów. Przed rozpoczęciem oceny wniosków, każdy ekspert podpisuje deklarację bezstronności. W przypadku zaistnienia prawdopodobieństwa konfliktu interesów ekspert jest zobowiązany do zgłoszenia tego faktu do NIW oraz wycofania się z oceny merytorycznej danego wniosku. W przypadku zgłoszenia do NIW konfliktu interesów lub stwierdzenia konfliktu interesów przez NIW wniosek przekazywany jest do oceny merytorycznej innemu ekspertowi.

NIW-CRSO podkreśla konieczności unikania wszelkich sytuacji, które mogłyby podważać bezstronność i obiektywizm eksperta – w szczególności niedozwolone są próby kontaktu z przedstawicielami organizacji wnioskujących.

III. WARSZTAT PRACY EKSPERTA

Jak wygląda procedura oceny i jak się do niej przygotować?

W przypadku oceny merytorycznej wniosków wstępnych w priorytecie 1a jeden ekspert ocenia ok. 20-30 wniosków (w zależności od liczby złożonych wniosków w danej edycji). Wszystkie wnioski do oceny zostaną przekazane jednorazowo.

Bardzo ważne jest wcześniejsze zgłoszenie jeżeli ekspert nie ma możliwości ocenienia otrzymanej liczby wniosków – im szybciej NIW-CRSO otrzyma to zgłoszenie, tym lepiej!

Wniosek jest oceniany odrębnie przez dwóch ekspertów, z których oceny wyciągana jest średnia. W przypadku, gdy różnica ocen dwóch ekspertów zewnętrznych przekracza 30% oceny wyższej, wniosek jest dodatkowo oceniany przez trzeciego eksperta zewnętrznego.

Dane ekspertów oceniających poszczególne wnioski nie są udostępniane Wnioskodawcom. Po rozstrzygnięciu Konkursu, NIW-CRSO opublikuje listę wszystkich ekspertów oceniających wnioski złożone w ramach Konkursu, bez przypisania wniosków do konkretnych ekspertów.

Organizacje nie mają możliwości odwołania od oceny merytorycznej wniosków wstępnych i pełnych. Dlatego niezwykle ważne jest odpowiednie uzasadnienie liczby przyznanych punktów, aby nie budziło ono żadnych wątpliwości ze strony Wnioskodawcy.

Plan pracy eksperta

1. Podstawowym zadaniem eksperta przed przystąpieniem do oceniania wniosków jest opracowanie własnego warsztatu pracy – tj. m.in. wybór właściwego miejsca, wyznaczenie harmonogramu i odpowiednie rozplanowanie czasu pracy.
2. Bardzo ważnym i niezbędnym elementem pracy eksperta jest zapoznanie się z pełną dokumentacją konkursową, w szczególności:
 - a. Programem Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2030;
 - b. Regulaminem konkursowym priorytetu 1a wraz z załącznikami;
 - c. Plikiem zawierającym najczęściej zadawane pytania dot. konkursu.
3. Do każdego z ekspertów przypisany będzie opiekun - pracownik NIW-CRSO.

4. Następnie ekspert powinien zapoznać się z wnioskami wstępnymi, mając na uwadze wytyczne oceny wniosków.
5. Kolejnym etapem jest dokonanie oceny merytorycznej, zgodnie z kryteriami oceny.
6. Ocena merytoryczna wniosku wstępnego dokonywana jest w karcie oceny wniosku wstępnego w Systemie Obsługi Dotacji.
7. Po zakończonej ocenie wszystkich wniosków:
 - a. ekspert przygotowuje protokół zdawczo-odbiorczy i rachunek;
 - b. ekspert przekazuje oryginalne dokumenty w wersji papierowej (podpisane!) do NIW (poczta, kurier, osobiście);
 - c. NIW-CRSO sprawdza protokół zdawczo-odbiorczy oraz rachunek;
 - d. opiekun eksperta przygotowuje dokumenty do przelewu.

PROO

IV. ZASADY OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW

GENERALNE ZASADY OCENIANIA:

1. Kryteria oceny merytorycznej zawarte są w art. ust. 4 ustawy o NIW-CRSO:
 - 1) Adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu (celu głównego Programu i celów szczegółowych), w tym identyfikacja problemów i potrzeb organizacji oraz jej interesariuszy (kryterium kluczowe dla oceny merytorycznej wniosków wstępnych);
 - 2) Jakość zaplanowanych działań w odniesieniu do zidentyfikowanych przez organizację potrzeb, plan działań obejmuje rozwój instytucjonalny w powiązaniu z realizacją celów i działań misyjnych;
 - 3) Wpływ działań zawartych we wniosku na interesariuszy, organizację (Wnioskodawcę i ew. grupę partnerską) oraz jej otoczenie (zasięg i znaczenie wpływu działań z punktu widzenia rozwoju instytucjonalnego Wnioskodawcy, interesariuszy, otoczenia, spójność działań i rezultatów, jakość wskaźników rezultatu, zaproponowanych metod pomiaru ich osiągnięcia, plan utrzymania trwałości rezultatów);
 - 4) Możliwość (wykonalność) realizacji działań zaplanowanych we wniosku (a w grupie partnerskiej z uwzględnieniem doświadczenia jej członków) – potencjał kadrowy, techniczny, ekonomiczny Wnioskodawcy, doświadczenie w działalności opisanej we wniosku, adekwatność sposobu zarządzania realizacją zaplanowanych działań;
 - 5) Zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań, które obejmuje wniosek (kryterium niepodlegające ocenie na etapie oceny merytorycznej wniosków wstępnych).
2. Jeden ekspert przyznaje maksymalnie 50 punktów (we wniosku wstępnym) oraz 75 punktów dla wniosków pełnych.
3. Ekspert ocenia wniosek z dokładnością do 1 pkt.
4. Wniosek wstępny uzyskuje pozytywną ocenę merytoryczną jeśli uzyska nie mniej niż 50% punktów w kryterium nr 1.
5. Kryterium nr 1 (adekwatność wniosku) jest oceniane tylko przy wniosku wstępnym,
6. Kryterium nr 5 (zasadność zaplanowanych wydatków) nie jest oceniane na etapie merytorycznej oceny wniosków wstępnych.

7. **Wniosek powinien być oceniany kompleksowo – należy go rozumieć jako spójną całość.** Nie należy kierować się tym, że tylko jedna rubryka opisuje odpowiadające jej kryterium. Rzeczy istotne z punktu widzenia każdego z kryteriów mogą znajdować się w wielu częściach wniosku.
8. Jeśli będzie ku temu podstawa, należy odjąć punkty w każdym z kryteriów, tzn. jeśli ta sama przesłanka stanowi podstawę obniżenia punktacji w jednym kryterium, oznacza to, że można obniżyć punktację za tą samą przesłankę w kolejnym kryterium. Bardzo dobrym przykładem mogą być błędy wskazane w diagnozie, które będą rzutowały na plan działań. **Każde kryterium powinno być traktowane niezależnie.**
9. Wniosek wstępny jest swego rodzaju przygotowaniem do wniosku pełnego i cechuje go pewna ogólność. Z tego też powodu **eksperci nie powinni wymagać od wnioskodawców by szczegółowo rozpisali planowane działania**, oceniając to, czy w danym momencie planują kupić – przykładowo – trzy czy cztery kilogramy karmy dla zwierząt (tym bardziej, że kryterium 5 dot. adekwatności planowanych wydatków będzie oceniane dopiero na etapie wniosków pełnych). Na etapie wniosku wstępnego działania nie muszą być opisane w sposób dokładny i szczegółowy. Najważniejszym wymaganym elementem wniosku jest **wizja rozwoju organizacji**, które powinna być opisana w sposób szczegółowy i konkretny.

Główną ideą związaną z ocenianiem wniosku jest potraktowanie go jako próby odpowiedzi wnioskodawcy na pytanie: „**Jak będzie wyglądała organizacja za kilka lat (po zakończeniu zadania)?**”. W szczególności, czy organizacja po zakończeniu realizacji zadania:

- **zwiększy niezależność finansową** (czy będzie miała nowe/rozbudowane źródła finansowania);
- **będzie wzmocniona instytucjonalnie** – czy przybliży się do/ osiągnie samowystarczalność instytucjonalną;
- czy **działania statutowe będą realizowane bardziej efektywnie** (jakościowo, ilościowo).

WAŻNE PRZY OCENIE

- Regulamin Konkursu w ramach Priorytetu 1a przewiduje stosunkowo niewiele progów punktowych – a zatem **bardzo ważne jest, by punkty były przydzielane w sposób surowy, przemyślany i wyważony.** Każdy punkt powinien być przydzielony zasłużenie oraz powinien zostać uargumentowany w karcie oceny.

- Wymienione pod każdym kryterium podkryteria pełnią jedynie funkcję pomocniczą – niespełnienie jednego z podkryteriów nie oznacza przyznania 0 punktów za dane kryterium.
- Głównym przedmiotem zainteresowania eksperta powinna być faktyczna ocena planu (wizji) rozwoju organizacji rozumianego jako całość oraz wpływ zaplanowanych działań na realizację jej celów statutowych w przyszłości.
- W ramach PROO nie są finansowane projekty (rozumiane jako konkretne i wyodrębnione przedsięwzięcia) tylko programy rozwoju i wzmacniania organizacji obywatelskich przy realizowaniu działań statutowych.
- Ocena merytoryczna jest oceną całego wniosku. Poszczególne pola w karcie oceny nie są odzwierciedleniem/odbiciem pól tekstowych we wniosku - kryteria i ich uszczegółowienia nie są przypisane do konkretnych pól tekstowych wniosku.
- W przypadku zauważenia niezgodności którejkolwiek części wniosku (szczególnie dot. opisów i oświadczeń) ze stanem faktycznym – należy zawrzeć o tym informację w karcie oceny i niezwłocznie zgłosić ten fakt do opiekuna w NIW.

Należy także pamiętać, że:

- Ocena jest bezwarunkowa – nie ma możliwości poprawienia wniosku przez wnioskodawcę;
- W toku oceny merytorycznej działalność wnioskodawcy nie powinna być wartościowana – organizacje powinny mieć równe szanse na otrzymanie dotacji bez względu na rodzaj prowadzonej działalności pożytku publicznego. Działalność statutowa organizacji może być różnorodna, niszowa, mało znana, ale nie może być oceniana jako gorsza. Oceniający nie powinien ulegać znajdującym się we wniosku emocjonalnym przekazom.
- Ekspert powinien skupić się na ocenie danych zawartych we wniosku, a nie bazować na ogólnodostępnych informacjach o organizacji (ma to szczególne zastosowanie w przypadku dużych ogólnopolskich organizacji).
- Przyznanie dotacji oznacza nałożenie na beneficjenta odpowiedzialności, z którą niektóre organizacje mogą sobie nie poradzić. Dlatego oceniając potencjał organizacji należy zastanowić się czy dysponuje ona wystarczającymi zasobami pozwalającymi udźwignąć ciężar wykonania zadania i rozliczenia dotacji. Jeżeli istnieją uzasadnione obawy, że organizacja może mieć problem z wykonaniem zadania i rozliczeniem dotacji to powinno to znaleźć odzwierciedlenie w punktacji.

- **We wniosku ma być widoczna dusza organizacji – a nie znakomita technologia pisania wniosku.**
Mało specjalistyczny język, czy nawet błędy językowe we wniosku nie powinny wpływać na jego ocenę merytoryczną.

V. KRYTERIA OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW WSTĘPNYCH

I.p.	Kryterium	Liczba punktów
1.	Adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu: - problemy i potrzeby organizacji oraz jej interesariuszy zostały precyzyjnie zidentyfikowane i w sposób wyczerpujący uzasadnione; - założenia wniosku są adekwatne do celów PROO; - planowane działania wpisują się w zakres celów statutowych Wnioskodawcy, a w przypadku grup partnerskich – lidera i członków grupy. Uwaga! Kryterium jest oceniane tylko na etapie oceny wniosku wstępnego!	25
2.	Propozycja działań w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb organizacji	10
3.	Potencjalny wpływ działań zawartych we wniosku na organizację zaangażowaną w ich realizację, interesariuszy i otoczenie	5
4.	Możliwość realizacji działań zaplanowanych we wniosku (w przypadku grupy partnerskiej, z uwzględnieniem doświadczenia jej członków)	10
5.	Zasadność planowanych wydatków Uwaga! Kryterium nie jest brane pod uwagę na etapie oceny wniosku wstępnego!	-
	Suma punktów oceny merytorycznej wniosku wstępnego	50

Kryterium nr 1. Adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu.

Ocena tego kryterium jest zasadniczym elementem oceny merytorycznej wniosków wstępnych. By uzyskać pozytywną ocenę merytoryczną wniosek musi otrzymać nie mniej niż 50% punktów w Kryterium nr 1.

Ekspert powinien negatywnie ocenić wniosek gdy:

- a. wniosek nie wpisuje się w cele PROO;
- b. we wniosku brak jest zaplanowanych działań w odniesieniu do działań misyjnych/statutowych wnioskodawcy oraz jego wzmocnienia instytucjonalnego. **Te dwa komponenty koniecznie muszą pojawiać się we wniosku, by mógł on uzyskać ocenę pozytywną.**

Ekspert powinien w szczególności negatywnie ocenić:

- wniosek o charakterze wyłącznie projektowym (kiedy organizacja zakłada jedynie realizację kolejnych projektów),
 - wniosek o charakterze wyłącznie inwestycyjnym (kiedy organizacja zakłada jedynie wydatki o charakterze inwestycyjnym a działalność misyjna jest pominięta).
- c. wniosek nie zawiera diagnozy co do rozwoju instytucjonalnego w oparciu o zidentyfikowane problemy i potrzeby bądź gdy diagnoza jest niewiarygodna, niespójna, lakoniczna etc. Diagnoza powinna zawierać analizę problemów i potrzeb w odniesieniu do działalności statutowej oraz tych, które ograniczają rozwój instytucjonalny organizacji. Diagnoza powinna być poparta źródłem lub wystarczająco uzasadniona;
- d. wniosek nie przewiduje działań odpowiadających sporządzonej diagnozie;

UWAGA

Zakładane działanie często może dotyczyć zarówno rozwoju instytucjonalnego jak i działań statutowych. Nie ma więc potrzeby, aby za wszelką cenę rozdzielać i kategorizować poszczególne działania. Działania muszą być dobrze uzasadnione tak, by miały związek zarówno z misją jak i rozwojem, nie pozostawiając ekspertowi żadnych wątpliwości.

Część działań może być finansowanych NIE ze środków dotacji PROO, a np. z własnych środków organizacji. Nie jest to błąd. Przykładowo wnioskodawca może z środków PROO sfinansować część wynagrodzenia czy zakupu sprzętu.

Przy wyliczeniu oceny punktowej w kryterium nr 1 przydatne są trzy podkryteria:

Podkryterium 1

Czy problemy i potrzeby organizacji oraz jej interesariuszy zostały precyzyjnie zidentyfikowane i w sposób wyczerpujący uzasadnione? Zagadnieniom tym poświęcona jest w dużej mierze rubryka „Problemy i potrzeby wnioskodawcy” jednakże elementy diagnozy mogą znajdować się też w pozostałych rubrykach).

Czy:

- a. we wniosku zostały wskazane kluczowe problemy, potrzeby organizacji w działalności programowej i rozwoju instytucjonalnym?

- b. we wniosku zostały wskazane główne ograniczenia dla rozwoju organizacji które mają strategiczne znaczenie dla celów statutowych?
- c. obecna w wniosku diagnoza problemów i potrzeb organizacji jest wiarygodna – w miarę możliwości organizacja powinna opierać się na obiektywnych przesłankach? Rekomendowane są własne analizy – dot. efektywności struktury organizacyjnych, zasobów ludzkich;
- d. UWAGA – jedynie dla wniosków składanych w grupach partnerskich – czy opis dotyczy wszystkich członków grupy i zawiera informację, w jaki sposób problemy i potrzeby członków grupy partnerskiej są ze sobą powiązane?

Podkryterium 2

Czy założenia wniosku są adekwatne do celów PROO?

Cel główny PROO:

1. wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie udziału tych organizacji w życiu publicznym i upowszechnianiu demokratycznych norm obywatelskości,
2. wszechstronny rozwój sektora obywatelskiego, w tym podniesienia jakości działania organizacji, ich efektywnego zaangażowania w życie publiczne, zwiększenia funkcji kontrolnych oraz eksperckich,
3. wsparcie budowy silnego, sprawnego sektora obywatelskiego, który zachowując swoją różnorodność i niezależność będzie równocześnie realnym, równoprawnym partnerem w życiu publicznym i społecznym dla znacznie silniejszych instytucji władzy politycznej, ekonomicznej, medialnej czy samorządowej

Głównym celem Programu jest wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie udziału tych organizacji w życiu publicznym i upowszechnianiu demokratycznych norm obywatelskości. Wzmocnienie instytucjonalne ma prowadzić do wszechstronnego rozwoju sektora obywatelskiego, w tym do podniesienia jakości działania organizacji, ich efektywnego zaangażowania w życie publiczne, zwiększenia funkcji kontrolnych oraz eksperckich. Istotnym założeniem Programu jest wsparcie budowy silnego, sprawnego sektora obywatelskiego, który, zachowując swoją różnorodność i niezależność, będzie równocześnie realnym, równoprawnym partnerem w życiu publicznym i społecznym dla znacznie silniejszych instytucji władzy politycznej, ekonomicznej, medialnej czy samorządowej.

UWAGA

Projekty (rozumiane jako konkretne i wyodrębnione przedsięwzięcia) nie mieszczą się w celach PROO.

Podkryterium 3

Czy planowane działania wpisują się w zakres celów statutowych Wnioskodawcy, a w przypadku grup partnerskich – lidera i członków grupy? Czy działania z wniosku:

- są adekwatne do celów statutowych organizacji? Wnioskodawca powinien wskazać cele statutowe we wniosku.
- służą wzmocnieniu instytucjonalnemu organizacji i wzmocnieniu działalności statutowej?

Kryterium nr 2. Propozycja działań w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb organizacji.

Czy wniosek zawiera analizę zaplanowanych przez wnioskodawcę działań w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów i potrzeb organizacji?

Działania zaproponowane przez wnioskodawcę powinny wynikać z diagnozy (opisu problemów i potrzeb) i przyczyniać się do osiągnięcia opisanej wizji rozwoju wnioskodawcy.

Brak szczegółowego opisu działań nie powinien wpływać na obniżenie punktacji.

Najważniejsze jest zweryfikowanie, czy planowane działania przyczynią się do rozwoju wnioskodawcy i czy wynikają one z opisanych potrzeb wnioskodawcy.

Ekspert weryfikuje czy wskazane we wniosku działania skierowane na rozwój instytucjonalny przełożą się na rozwój działalności misyjnej organizacji.

Przykładowo, należy obniżyć punktację, gdy:

- a. we wniosku nie wykazano, że działania skierowane na rozwój instytucjonalny przełożą się na rozwój działalności misyjnej wnioskodawcy;
- b. działania oznaczone we wniosku nie wynikają wprost z diagnozy.

Kryterium nr 3. Potencjalny wpływ działań zawartych we wniosku na organizację zaangażowaną w ich realizację, interesariuszy i otoczenie.

Czy wniosek zawiera ocenę wpływu, jaki zaplanowane działania oraz wykorzystanie środków z dotacji będą miały na realizację działalności misyjnej (statutowej) i rozwój instytucjonalny?

Oceniając to kryterium, ekspert powinien odpowiedzieć sobie na pytania:

- Czy we wniosku opisano potencjalny wpływ zaplanowanych działań na zwiększenie możliwości prowadzenia działalności statutowej? Jeżeli tak - to jak istotny będzie to wpływ?
- Czy we wniosku wykazano potencjalny wpływ otrzymania dotacji na zwiększenie potencjału instytucjonalnego wnioskodawcy? Jeżeli tak - to jak istotny będzie to wpływ?

Przykładowo, należy obniżyć punktację, gdy:

- a. we wniosku nie wykazano, że działania zwiększą możliwości działalności statutowej;
- b. we wniosku nie wykazano, że środki z dotacji zwiększą potencjał instytucjonalny organizacji.

Kryterium 4. Możliwość realizacji działań zaplanowanych we wniosku (w przypadku grupy partnerskiej, z uwzględnieniem doświadczenia jej członków).

Oceniając to kryterium, ekspert powinien odpowiedzieć sobie na pytania:

- Czy wniosek zawiera odniesienie się do zdefiniowanych potrzeb i problemów?
- Czy i w jaki sposób opisano wpływ zaplanowanego wsparcia instytucjonalnego na realizację działań statutowych?
- Czy zaplanowane działania są możliwe do zrealizowania?
- W jaki sposób wnioskodawca uzasadnił wybór zaplanowanych działań?
- Czy wnioskodawca wskazał małe zadania składające się na zaplanowane działania?
- Jak ekspert ocenia metody realizacji działań, ich zarządzanie, wdrażania?

Ocena wykonalności zadania (możliwości realizacji zaplanowanych działań) powinna być efektem analizy całego wniosku. Dzięki udzieleniu odpowiedzi na powyższe pytania, ekspert może ocenić wykonalność zaplanowanych działań. Analiza taka powinna brać też pod uwagę m. in. doświadczenie wnioskodawcy,

adekwatność działań do założonego planu rozwoju, posiadane zasoby i planowany sposób realizacji zadania.

UWAGA

Budżet zadania jest rozłożony na 2-3 lata realizacji! Do prawidłowej analizy należy podzielić go na 2 lub 3 (w zależności od zaplanowanego harmonogramu), aby uzyskać kwotę, którą organizacja będzie chciała pozyskać w jednym roku rozliczeniowym.

Kryterium nr 5. Zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań, które obejmuje wniosek.

Ocena tego kryterium nie jest przedmiotem oceny merytorycznej wniosków wstępnych.

Znana jest jedynie kwota dotacji, co pozwala oszacować możliwości realizacji zadania (co jest istotne przy ocenie adekwatności środków do zaproponowanych działań).

VI. KRYTERIA OCENY MERYTORYCZNEJ WNIOSKÓW PEŁNYCH

l.p.	Kryterium	Liczba punktów
1.	Adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu: • problemy i potrzeby organizacji oraz jej interesariuszy zostały precyzyjnie zidentyfikowane i w sposób wyczerpujący uzasadnione; • założenia wniosku są adekwatne do celów PROO; • planowane działania wpisują się w zakres celów statutowych Wnioskodawcy, a w przypadku grup partnerskich – lidera i członków grupy. Uwaga! Kryterium nie jest oceniane w ramach oceny wniosków pełnych –liczbę punktów przyznaje się proporcjonalnie do liczby punktów otrzymanych w tym samym kryterium w ramach oceny merytorycznej wniosków wstępnych.	
2.	Jakość zaplanowanych działań w odniesieniu do zidentyfikowanych przez organizację potrzeb, w tym: • działania odpowiadają na potrzeby w zakresie działalności misyjnej Wnioskodawcy (grupy partnerskiej), • zaplanowane działania są spójne, a wzmocnienie instytucjonalne wpłynie na skuteczność, zasięg, efektywność realizacji celów statutowych, • harmonogram zaplanowanych działań jest wykonalny, • działania przewidują aktywne zaangażowanie w zakresie budowy lub rozwijania sieci, federacji lub innych form współpracy sektora obywatelskiego.	25
3.	Wpływ działań zawartych we wniosku na interesariuszy, organizację (Wnioskodawcę i ew. grupę partnerską) oraz jej otoczenie, w tym: • zasięg i znaczenie wpływu działań z punktu widzenia rozwoju instytucjonalnego Wnioskodawcy, interesariuszy, otoczenia, • spójność działań i rezultatów, • jakość wskaźników rezultatu, zaproponowanych metod pomiaru ich osiągnięcia, • plan utrzymania trwałości rezultatów, • jakość środków mających na celu upowszechnianie rezultatów, • jakość rezultatów w odniesieniu do różnicowania przyszłych źródeł przychodów, wykorzystywania różnorodnych metod pozyskiwania środków na działalność statutową.	20

4.	Możliwość (wykonalność) realizacji działań zaplanowanych we wniosku (w grupie partnerskiej z uwzględnieniem doświadczenia jej członków), w tym: • potencjał kadrowy, techniczny, ekonomiczny Wnioskodawcy, • doświadczenie w działalności opisanej we wniosku, • adekwatność sposobu zarządzania realizacją zaplanowanych działań (w przypadku grupy partnerskiej – także zarządzanie partnerstwem), • trafność i wszechstronność analizy ryzyka.	20
5.	Zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań, które obejmuje wniosek. Ocenie podlega czy zaplanowane wydatki są: • niezbędne do osiągnięcia rezultatów, • racjonalne i efektywne, • zgodne z zasadą uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, • odpowiadające cenom rynkowym.	10
	Suma punktów oceny merytorycznej wniosku pełnego	100

Wniosek uzyskuje pozytywną ocenę merytoryczną jeśli uzyska nie mniej niż 60% wszystkich punktów.

Kryterium nr 1. Adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu.

Ocena tego kryterium nie jest przedmiotem oceny merytorycznej wniosków pełnych, a liczbę punktów na etapie oceny wniosków pełnych przyznaje się proporcjonalnie do liczby punktów otrzymanych w tym kryterium w ramach oceny wniosków wstępnych!

Kryterium nr 2. Jakość zaplanowanych działań w odniesieniu do zidentyfikowanych przez organizację potrzeb.

Dokonując oceny w ramach kryterium 2 należy odpowiedzieć na pytania wynikające z następujących podkryteriów:

Podkryterium 1

Czy działania odpowiadają na potrzeby w zakresie działalności misyjnej Wnioskodawcy (grupy partnerskiej)?

Czy:

- a. działania przedstawione we wniosku odnoszą się do wcześniej zdiagnozowanych problemów i potrzeb?
- b. działania, jako sposoby zaradzenia wskazanym potrzebom są efektywne i faktycznie mogą służyć ich potrzebom?

UWAGA

Jedynie dla wniosków składanych w grupach partnerskich – czy opis działań wszystkich członków grupy i zawiera informację, w jaki sposób problemy i potrzeby członków grupy partnerskiej będą rozwiązywane?

Podkryterium 2

Czy zaplanowane działania są spójne, a wzmocnienie instytucjonalne wpłynie na skuteczność, zasięg, efektywność realizacji celów statutowych?

Czy:

- a. działania zaprezentowane we wniosku są spójne – czy działania są ze sobą choć w pewnym stopniu powiązane, nie stanowią losowej zbitki działań statutowych/listy życzeń a tworzą spójną całość i harmonijnie odpowiadają zarówno potrzebom nakreślonym we wniosku jak i specyfice danej organizacji?
- b. działania nawiązują zarówno do działalności misyjnej jak i służą wzmocnieniu instytucjonalnemu organizacji wnioskującej?
- c. działania przysłużą się ogółem rozwojowi organizacji wnioskującej, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia jej zasięgu działania, skuteczności lub efektywności?

Podkryterium 3

Czy harmonogram zaplanowanych działań jest wykonalny?

Czy:

- a. wykonanie działań jest możliwa w przyjętych terminach realizacji?
- b. czy istnieje wysokie ryzyko naruszenia terminów realizacji zadań?

Szczególnie uważnie należy przyrzeć się czasochłonnym działaniom, przykładowo tym związanym z adaptacją nieruchomości/przeprowadzeniem remontów.

Podkryterium 4

Czy działania przewidują aktywne zaangażowanie w zakresie budowy lub rozwijania sieci, federacji lub innych form współpracy sektora obywatelskiego?

Czy:

- a. działania przyczynią się do większej współpracy organizacji pozarządowych, a Wnioskodawca przewiduje nawiązanie współpracy z innymi podmiotami pozarządowymi?
- b. działania choć w niewielkim stopniu będą miały wartość dla sektora pozarządowego?

Kryterium nr 3. Wpływ działań zawartych we wniosku na interesariuszy, organizację (Wnioskodawcę i ew. grupę partnerską) oraz jej otoczenie.

W niniejszym kryterium ważna jest analiza wpływu działań na samą organizację wnioskującą oraz na jej otoczenie.

Przy wyliczeniu oceny punktowej w kryterium nr 3 należy udzielić odpowiedzi na następujące podkryteria:

Podkryterium 1

Zasięg i znaczenie wpływu działań z punktu widzenia rozwoju instytucjonalnego Wnioskodawcy, interesariuszy oraz otoczenia.

Czy:

- a. działania będą miały szeroki wpływ na organizację wnioskującą oraz jej otoczenie?

- b. jak daleki zasięg działań przewiduje Wnioskodawca i czy jest to realne?
- c. działania mają wpływać wyłącznie na Wnioskodawcę (i ew. partnerów) czy zarówno na organizację wnioskującą (wraz z ew. grupą partnerską) jak i jej interesariuszy wraz z otoczeniem?

Podkryterium 2

Czy działania i rezultaty są spójne?

Czy:

- a. każdemu działaniu odpowiada odpowiedni rezultat opisany wskaźnikiem liczbowym?
- b. rezultaty wynikają z opisanych działań?

Podkryterium 3

Jaka jest jakość wskaźników rezultatu, zaproponowanych metod pomiaru ich osiągnięcia?

Zgodnie z zasadami Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich działania zaprezentowane przez Wnioskodawców powinny być rozliczane przez rezultaty, a zatem w oparciu o zaproponowane przez Wnioskodawcę wskaźniki rezultatu. **Wskaźniki rezultatów stanowią zatem kluczowy element wniosku. Wniosek ze źle określonymi wskaźnikami rezultatów nie będzie mógł być prawidłowo rozliczony!**

1. **Każde zaprezentowane działanie musi mieć swój rezultat** – wskaźnik rezultatu.
2. **Wskaźnik rezultatu musi być wymierny** – musi być wyrażony w wartości liczbowej.
3. **Wskaźnik rezultatu musi mieć wartość bazową** (wynoszącą często po prostu „0”) **oraz wartość docelową** (odzwierciedlającą cel do którego Wnioskodawca dąży). Najczęściej wnioski mają również wartość pośrednią, która opisuje kamienie milowe osiągnięte w roku pośrednim przy dążeniu do osiągnięcia wartości docelowej.
4. **Każdy wskaźnik rezultatu musi zostać odpowiednio opisany.** Konieczne jest podanie działania, do którego dany wskaźnik się odnosi, a także podanie szczegółowego opisu metod jego pomiaru. Konieczne jest też podanie źródła danych służących do pomiaru wskaźnika.

Przykład prawidłowo opisanych wskaźników:

Nazwa wskaźnika: zakup samochodu dostawczego

Jednostka: pojazd

Wartość bazowa: 0 (gdyż organizacja nie posiadała żadnego pojazdu dostawczego)

Wartość pośrednia na rok 2020: 1 (gdyż organizacja planuje zakupić pojazd w roku 2020)

Wartość pośrednia na rok 2021: 1 (gdyż organizacja nadal będzie posiadała pojazd w roku 2021)

Wartość docelowa (tj. wartość na rok końca zadania w tym przypadku 2022): 1 (gdyż organizacja nadal będzie posiadała pojazd w roku 2022).

Przykład nieprawidłowo opisanych wskaźników:

Nazwa wskaźnika: zakup samochodu dostawczego

Jednostka: pojazd

Wartość bazowa: 0 (gdyż organizacja nie posiadała żadnego pojazdu dostawczego)

Wartość pośrednia na rok 2020: 1 (gdyż organizacja planuje zakupić pojazd w roku 2020)

Wartość pośrednia na rok 2021: 0 (błąd – gdyż mimo, że organizacja nie zakupi w tym roku żadnego pojazdu, to nadal będzie nim dysponowała!)

Wartość docelowa (tj. wartość na rok końca zadania w tym przypadku 2022): 1 (gdyż organizacja nadal będzie posiadała pojazd w roku 2022).

Podkryterium 4

Plan utrzymanie trwałości rezultatów.

Według założeń PROO zadanie nie powinno mieć charakteru projektowego – wraz z jego zakończeniem organizacja powinna wykazać pewną trwałość przeprowadzonych działań.

Czy:

- a. organizacja planuje kontynuowanie części działań po skończeniu się dotacji, czy też wszelkie działania są planowane jedynie na czas trwania zadania?
- b. czy plan kontynuacji działalności na lata po zakończeniu realizacji zadania jest wykonalny i spójny z zaprezentowanymi działaniami?

Podkryterium 5

Jakość rezultatów w odniesieniu do różnicowania przyszłych źródeł przychodów, wykorzystywania różnorodnych metod pozyskiwania środków na działalność statutową.

Według założeń PROO zadanie powinno skutkować osiągnięciem przynajmniej częściowej niezależności beneficjenta. W sytuacji idealnej beneficjent, po zakończeniu realizacji zadania, nie powinien być już uzależniony od pozyskiwania grantów.

Czy:

- a. organizacja wnioskująca zakłada dywersyfikację źródeł pozyskiwania środków?
- b. organizacja planuje pozyskać inne niż do tej pory źródła przychodu?
- c. organizacja planuje zwiększyć swoje przychody?

Kryterium nr 4. Możliwość (wykonalność) realizacji działań zaplanowanych we wniosku (i w grupie partnerskiej z uwzględnieniem doświadczenia jej członków).

W niniejszym kryterium ważna jest podmiotowa analiza wniosku. Ekspert powinien skupić się tu bardziej na samej organizacji i na tym, czy jej potencjał daje rękojmię poprawnego wykorzystania dotacji.

Przy wyliczeniu oceny punktowej w kryterium nr 4 należy udzielić odpowiedzi na następujące podkryteria:

Podkryterium 1

Jaki jest potencjał kadrowy, techniczny, ekonomiczny Wnioskodawcy?

Czy:

- a. organizacja dysponuje odpowiednim zapleczem kadrowym – czy zespół zarządzający jest kompetentny? Czy organizacja dysponuje odpowiednim potencjałem technicznym i ekonomicznym, by prawidłowo zrealizować zakładane działania?
- b. czy osoby zaangażowane w realizację działań są odpowiednio kompetentne i doświadczone?

Podkryterium 2

Jakie jest doświadczenie wnioskodawcy w opisanej we wniosku działalności?

Czy:

- a. organizacja realizowała już zadania/projekty za porównywalną kwotę?
- b. jeśli sama organizacja jest stosunkowo niedawno utworzona, to czy jej zespół zarządzający/koordynatorzy wykonujący zadanie posiadają odpowiednie doświadczenie?
- c. jeśli sama organizacja dopiero niedawno uzyskała formalny status, to czy wcześniej nie funkcjonowała na zasadach nieformalnych?

Podkryterium 3

Czy wniosek zawiera trafną i wszechstronną analizę ryzyka?

Wniosek powinien zawierać zwięzłą analizę ryzyka wykonania zadania. Mimo, że nie jest to niezbędny wymóg, to zamieszczenie trafnej i wszechstronnej analizy ryzyka powinien być wyróżniony.

Kryterium nr 5. Zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań, które obejmuje wniosek.

Kryterium to obejmuje szczegółową analizę budżetu przedstawionego we wniosku. Kluczowe jest, by wydatki zaplanowane przez Wnioskodawcę były zgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz Regulaminem Konkursu.

Wydatki muszą być zatem:

1. Niezbędne do osiągnięcia zakładanych rezultatów;
2. Racjonalne i efektywne;
3. Zgodne z zasadą uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
4. Odpowiadające cenom rynkowym.

WYDATKI INWESTYCYJNE

Z punktu widzenia księgowości istotne jest również, by koszty inwestycyjne były odpowiednio oznaczone. **Poprzez wydatki inwestycyjne rozumiemy środki trwałe oraz wartości niematerialne powyżej 10 000 zł.**

Błędne określenie kosztów jako inwestycyjne lub nie, powinno stanowić podstawę do odjęcia punktów. Jest to szczególnie istotne, gdyż na podstawie budżetu z wniosku ustalana jest kwota dotacji w podziale na środki na działalność bieżącą oraz wydatki inwestycyjne. Błędna kwalifikacja wydatków może skutkować brakiem możliwości przekazania dotacji na dany cel.

PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Z uwagi na przepisy prawa powszechnie obowiązującego niedopuszczalne jest finansowanie działalności z dotacji otrzymanej w ramach PROO. Organizacja wnioskująca może jednak prowadzić działalność gospodarczą, jeśli jej finansowanie nie pochodzi z dotacji. Co więcej, w ramach dotacji pochodzącej z PROO można sfinansować przygotowanie do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (o ile środki trwale zakupione w tym celu nie będą użytkowane w celu prowadzenia działalności gospodarczej).

Dozwolone jest:

Finansowanie z dotacji z PROO odpłatnej działalności pożytku publicznego.

Prowadzenie przez Wnioskodawcę działalności gospodarczej, której finansowanie pozyskiwane jest ze źródeł innych niż dotacja z PROO.

Finansowanie z dotacji z PROO przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej (np. poprzez pokrycie kosztów kursów, szkoleń, studiów etc.).

Niedozwolone jest:

Finansowanie z dotacji z PROO działalności gospodarczej.